

ปัญหาอำนาจดำเนินการตามกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอม ข้อพิพาทของฝ่ายปกครองอำเภอ¹

ธนากร ชลพันธ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับอำนาจดำเนินการตามกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของฝ่ายปกครองอำเภอ หรืออำเภอ ตามการแบ่งการปกครองในระดับภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี หลักเกณฑ์การระงับข้อพิพาทของประชาชน เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคมตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองอำเภอ โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทซึ่งจัดอยู่ในรูปแบบของการระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยที่ไม่ใช้วิธีการตามกระบวนการบริหารงานยุติธรรม ของระบบงานยุติธรรมของไทย ที่อาศัยการระงับข้อพิพาทโดยการดำเนินคดีในชั้นศาล ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญของกระบวนการดำเนินการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท การบัญญัติกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่างๆ เข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทของประชาชน เป็นการเพิ่มช่องทางการบริการ อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการในกระบวนการงานยุติธรรมให้กับประชาชน ประกอบกับปัจจุบันที่สถานการณ์บ้านเมืองมีความเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้คนต่างถือเอาประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่จนบางครั้งทำให้เกิดผลกระทบเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น และบุคคลที่ได้รับผลกระทบนั้นต้องการที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหาย จึงมีความจำเป็นที่จะเรียกร้องให้เยียวยาความเสียหาย แต่อีกฝ่ายไม่ยินยอมในผลความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของตนที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายในทางแพ่งหรือทางอาญา จนก่อให้เกิดข้อพิพาทกัน ในลักษณะเป็นการต่อสู้ระหว่างคู่กรณี ซึ่งคู่กรณีแต่ละฝ่ายนั้นหากจะเรียกร้องเองแต่ลำพังก็อาจเกิดข้อได้เปรียบเสียเปรียบกันจึงทำให้เกิดความกังวลใจในการต่อสู้ในเรื่องพิพาท ซึ่งข้อพิพาทในระดับพื้นที่ หมู่บ้านชุมชน ในบางเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ข้อพิพาทที่รุนแรง แต่คู่พิพาทนั้นมีความต้องการกระบวนการระงับข้อพิพาทที่สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องต่อสู้เป็นคดีความให้เกิดข้อบาดหมางเคืองใจกันระหว่างคู่พิพาทเอง ซึ่งต่างเป็นคนในชุมชนสังคมเดียวกันนั้น ด้วยสภาวะการณดังกล่าวจึงมีความสำคัญที่จะให้อำเภอซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในระดับพื้นที่ เข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือการ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาอำนาจดำเนินการตามกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของฝ่ายปกครองอำเภอ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จริงเกียรติ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดิ์คง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกพร สุนะเศรษฐกุล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดขอนแก่น คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในสังคมในระดับพื้นที่การปกครองของอำเภอ รวมทั้งเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระคดีความที่จะต้องขึ้นสู่ชั้นศาลตามกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจดำเนินการตามกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของฝ่ายปกครองอำเภอ ยังไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาการบังคับตามข้อตกลงในการยินยอมยุติข้อพิพาท ในกรณีที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงซึ่งได้ตกลงยินยอมเพื่อที่จะยุติข้อพิพาทกันแล้ว โดยแยกประเด็นปัญหา ในส่วนความแพ่งและอาญา ดังนี้

1) ปัญหาการบังคับตามข้อตกลงในการยินยอมยุติข้อพิพาททางแพ่ง ตามสัญญา

ประนีประนอมยอมความ ตามมาตรา 61/2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. 2553 ข้อ 25 จากการศึกษาพบว่าปรากฏปัญหาในกรณีที่แม้ว่า คู่พิพาทจะได้มีการตกลงยินยอมระงับข้อพิพาทระหว่างกันและได้จัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว แต่ภายหลังมีคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงตามสัญญา ดังกล่าวก็เป็นกรณีที่ทำให้ไม่สามารถยุติข้อพิพาทกันได้อย่างเป็นที่สิ้นสุด กล่าวคือ เป็นขั้นตอนภายหลังจากที่กระบวนการดำเนินการไกล่เกลี่ยโดยคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยตามอำนาจหน้าที่ โดยเมื่อคู่พิพาทได้มีการตกลงยินยอมที่จะระงับข้อพิพาทแก่กันแล้ว ก็เป็นอันพ้นจากอำนาจหน้าที่ของคณะผู้ไกล่เกลี่ย การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา คณะผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีอำนาจเข้าไปช่วยเหลือได้แล้ว โดยปล่อยให้เป็นที่ของคู่กรณีในการยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการในการร้องขอให้ศาลสั่งให้เป็นไปตามข้อตกลงของคู่กรณีในสัญญาประนีประนอมข้อพิพาททางแพ่งตามที่กฎหมายกำหนดวิธีการปฏิบัติไว้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของฝ่ายปกครองนั้น เป็นการดำเนินงานยังไม่ไปถึงส่วนสำเร็จ คณะผู้ไกล่เกลี่ยหรืออำเภอไม่อาจช่วยเหลือให้ข้อพิพาทของประชาชนไปสู่กระบวนการความได้ ประชาชนอาจต้องไปดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมช่องทางอื่นหรือฟ้องร้องคดีในชั้นศาล จึงทำให้หลักกฎหมายดังกล่าวยังไม่เป็นไปตามหลักการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดี ที่มีวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกของประชาชนในการเป็นทางเลือกในการยุติข้อพิพาทและการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ชั้นศาล

2) ปัญหาการบังคับตามข้อตกลงในการยินยอมยุติข้อพิพาททางอาญา ตามมาตรา 61/3

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 จากการศึกษาหลักกฎหมายดังกล่าว โดยได้กำหนดให้ในกรณีที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายได้ตกลงยินยอมตามที่ไกล่เกลี่ยแล้ว แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามความตกลงยินยอมหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วนภายในเวลาที่ตกลงกันไว้ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอจำหน่ายข้อพิพาทนั้นออกจากสารบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญา หากพิจารณาถึงกระบวนการไกล่เกลี่ยที่ได้ดำเนินการมา ตั้งแต่แรกจนถึงการตกลงยินยอมที่จะผ่อนปรนยินยอมให้แก่กันเพื่อระงับพิพาทที่เกิดขึ้น และปรากฏกรณีที่มีฝ่ายถูกกล่าวหาไม่ยอมที่จะปฏิบัติตามข้อตกลงที่จะยุติข้อพิพาท ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องจำหน่ายข้อ

พิพาทนั้นนอกจากสารบบการไต่เถียงข้อพิพาทคดีอาญาไป ทำให้เจตนาในการยินยอมร่วมกันในระหว่างกระบวนการไต่เถียงต้องเสื่อมเสียไปด้วย คู่พิพาทฝ่ายผู้เสียหายนั้นไม่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการในกระบวนการไต่เถียงในครั้งนั้นเลย หากเกิดกรณีเช่นนี้ขึ้นควรมีมาตรการกำหนดที่จะทำให้ข้อตกลงในการระงับข้อพิพาทที่ได้ตกลงกันแล้วนั้นมีค่าบังคับที่เข้มงวดขึ้น คู่กรณีต้องถือปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาในการตกลงยินยอมของคู่พิพาท ตามวัตถุประสงค์ความต้องการตามที่ได้ยินยอมผ่อนปรนให้กันได้ เป็นไปตามหลักความยินยอมของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย

ประเด็นปัญหาที่สอง การกำหนดระยะเวลาในเข้าสู่กระบวนการไต่เถียงประนอมข้อพิพาททางแพ่ง ตามมาตรา 61/2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยการไต่เถียงและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. 2553 ในข้อ 11 จากการศึกษากฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้กรณีที่มีคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะให้มีการไต่เถียงและประนอมข้อพิพาทนั้น แจ้งความประสงค์เป็นคำร้องขอต่อนายอำเภอ และเมื่ออำเภอได้รับคำร้องขอดังกล่าวแล้ว ให้ทำการแจ้งให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบและสอบถามว่าประสงค์จะเข้าสู่กระบวนการไต่เถียงและประนอมข้อพิพาทหรือไม่ หากเป็นกรณีที่มีคู่พิพาทหลายฝ่าย ให้แจ้งและสอบถามคู่พิพาททุกฝ่าย ซึ่งการแจ้งดังกล่าวไม่ได้กำหนดกรอบระยะเวลาในสอบถามความประสงค์ของคู่กรณีอีกฝ่ายในการตอบรับจะเข้าสู่กระบวนการไต่เถียงและประนอมข้อพิพาท ทำให้เกิดช่องว่างในกรอบระยะเวลาที่ต้องรอการตอบรับของคู่กรณีอีกฝ่าย โดยระยะเวลาที่ต้องรอการตอบรับนั้น ไม่มีกำหนดแน่นอนว่าช้าหรือเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหา คือ ทำให้ไม่สามารถเริ่มเข้าสู่กระบวนการไต่เถียงในขั้นตอนต่อไปได้เลย ผู้ร้องขอก็ทำได้แต่เพียงการรอเท่านั้น จนท้ายที่สุดหากเกิดกรณีที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่เข้าสู่กระบวนการไต่เถียงและประนอมข้อพิพาทเลย ก็ต้องจำนำคำร้องขอไต่เถียงนั้นเสียไป แสดงให้เห็นว่าคู่พิพาทฝ่ายผู้ร้องนั้นไม่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการในกระบวนการไต่เถียงตามกระบวนการโดยฝ่ายปกครองอำเภอ ถือเสมือนว่าประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เลย

ประเด็นปัญหาที่สาม การร้องทุกข์ต่อหน่วยงานอื่นซ้ำซ้อนในประเด็นข้อพิพาทเรื่องเดียวกัน จากการศึกษากฎหมายในกระบวนการไต่เถียงและประนอมข้อพิพาทโดยฝ่ายปกครองอำเภอ ตามมาตรา 61/2 และมาตรา 61/3 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 หากเกิดกรณีมีการดำเนินการไต่เถียงข้อพิพาทและอยู่ในระหว่างดำเนินการอยู่นั้น แล้วเกิดกรณีที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำข้อพิพาทซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อพิพาทเรื่องเดียวกัน คู่กรณีคนเดียวกันที่อยู่ในระหว่างกระบวนการไต่เถียงในชั้นของฝ่ายปกครองอำเภอนั้น ไปร้องยื่นร้องทุกข์ต่อหน่วยงานอื่นๆ คือ การร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน หรือฟ้องร้องเป็นคดีความในชั้นศาล เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาระงับข้อพิพาท หรือพิจารณาคดีในเรื่องดังกล่าวขึ้น โดยหลักกฎหมายดังกล่าว ไม่มีมาตรการกำหนดห้ามในเรื่องการร้องทุกข์ซ้ำซ้อน เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทเรื่องเดียวกัน คู่กรณีคนเดียวกัน ในการดำเนินการตามกระบวนการไต่เถียงในชั้นของอำเภอ ซึ่งหากมีกรณีร้องเรียนร้องทุกข์ซ้ำซ้อน ในลักษณะดังกล่าวแล้วข้อพิพาทอยู่ในการพิจารณาในชั้นของหน่วยอื่นๆ ซึ่งอาจทำให้เป็นลักษณะกรณีของการปฏิบัติราชการที่มีลักษณะซ้ำซ้อน

ระหว่างหน่วยงานของรัฐ สร้างภาระขั้นตอนการปฏิบัติให้กับประชาชน ไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และหลักกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทำให้ในชั้นของกระบวนการไกล่เกลี่ยในชั้นของอำเภอขึ้นต้องหยุดชะงักลงหรือดำเนินการไม่สิ้นสุดกระบวนการ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยในชั้นนี้ต่อไปได้ ถือเป็นกรณีที่คู่กรณีไม่สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยกันต่อไปได้และจำต้องจำหน่ายข้อพิพาทนั้นออกจากสารบบความในท้ายที่สุด คู่กรณีฝ่ายที่พร้อมจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ยินยอมผ่อนปรน เสียความเสียหายให้แก่กันแล้ว กลับต้องไปเริ่มต้นต่อสู้ข้อพิพาทกันใหม่ในกระบวนการยุติธรรมช่องทางอื่น ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาในข้อกฎหมายที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานจริงของผู้ที่มีหน้าที่ต้องนำไปใช้จริง หากไม่มีมาตรการกำหนดขั้นตอนการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจดำเนินการตามกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของฝ่ายปกครองอำเภอ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาการบังคับตามข้อตกลงในการยินยอมยุติข้อพิพาท ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงซึ่งได้ตกลงยินยอมเพื่อที่จะยุติข้อพิพาทกันแล้ว ผู้ศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะ คือ

1.1 ในส่วนปัญหาการบังคับตามข้อตกลงในการยินยอมยุติข้อพิพาททางแพ่ง ควรแก้ไขมาตรา 61/2 วรรคเจ็ด พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. 2553 ข้อ 25 “ในกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ และให้พนักงานอัยการดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาล ที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกคำสั่งบังคับให้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวโดยให้นำกฎหมาย ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

แก้เป็น “ในกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้อำนาจอำเภอในการดำเนินการนำสารบบความนั้นยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ และให้พนักงานอัยการดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาล ที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกคำสั่งบังคับให้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว ...”

ซึ่งจะทำให้ฝ่ายปกครองอำเภอสามารถดำเนินการนำสารบบความยื่นต่อพนักงานอัยการ และให้ศาลตามลำดับ เพื่อมีคำสั่งให้เป็นไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ต่อไป

1.2 ในส่วนปัญหาการบังคับตามข้อตกลงในการยินยอมยุติข้อพิพาททางอาญา ควรแก้ไขมาตรา 61/3 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 “ในกรณีที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายได้ตกลงยินยอมตามที่ไกล่เกลี่ยแล้วแต่ไม่ได้ปฏิบัติตามความตกลงยินยอมหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วนภายในเวลาที่ตกลงกันไว้ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอจำหน่ายข้อพิพาทนั้นออกจากสารบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญา”

แก้เป็น “ในกรณีที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายได้ตกลงยินยอมตามที่ไกล่เกลี่ยแล้วแต่ไม่ได้ปฏิบัติตามความตกลงยินยอมหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วนภายในเวลาที่ตกลงกันไว้ ให้อำนาจอำเภอในการ

ดำเนินการนำสารบบความนั้น เข้าสู่การดำเนินการทางคดีในชั้นพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการสอบสวนคดีต่อไปได้”

ซึ่งไม่เป็นการจำหน่ายคดีความออกจากสารบบความไปเสียเปล่า ข้อพิพาทตามความเดือดร้อนของผู้เสียหายยังได้รับการพิจารณาดำเนินการทางคดีในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

2. ปัญหาการกำหนดระยะเวลาในเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาททางแพ่ง ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ คือ

ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. 2553 ในข้อ 11 บรรทัดสอง ซึ่งออกตามความใน กฎหมายพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 61/2 “ เมื่อนายอำเภอได้รับคำร้องขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และสอบถามว่าประสงค์จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทหรือไม่ หากเป็นกรณีที่มี คู่พิพาทหลายฝ่าย ให้แจ้งและสอบถามคู่พิพาททุกฝ่าย”

แต่เป็น “เมื่อนายอำเภอได้รับคำร้องขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และสอบถามว่าประสงค์จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทหรือไม่ โดยกำหนดระยะเวลา การตอบรับภายใน 15 วัน และหากไม่มีการตอบรับภายใน 30 วัน ให้คู่พิพาทที่ร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้น ยุติกระบวนการไกล่เกลี่ยในครั้งนั้นได้ ...”

ซึ่งจะเป็นการแก้ไขความไม่ชัดเจนกฎหมายที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนดังที่บังคับใช้อยู่ปัจจุบัน

3. ปัญหาการร้องทุกข์ต่อหน่วยงานอื่นซ้ำซ้อนในประเด็นข้อพิพาทเรื่องเดียวกัน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ คือ

3.1 ควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 61/2 และมาตรา 61/3 รวมทั้งกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตราดังกล่าวนั้น ดังนี้ “ในกรณีที่ฝ่ายปกครองอำเภอดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเรื่องใด ๆ นั้น หากข้อพิพาทนั้นอยู่ในระหว่างการดำเนินการในการสอบสวน หรือการพิจารณาของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล ให้อำเภอ ดำเนินการแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นทราบ เพื่อให้รอการสอบสวนหรือการพิจารณาไว้ก่อนจนกว่าจะรู้ ผลการไกล่เกลี่ยนั้น...”

“...ทั้งนี้ หากปรากฏกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องทุกข์ร้องขอให้ระงับข้อพิพาทผ่าน หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ หากคู่กรณีอีกฝ่ายร้องขอ ก็ให้ยกสารบบความไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่อยู่ในกระบวนการของฝ่ายปกครองอำเภอนั้นไปพิจารณาต่อ ในกระบวนการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นนั้นได้”

ซึ่งจะทำให้หลักกฎหมายดังกล่าว เกิดการประสานการปฏิบัติในระหว่างหน่วยงานองค์กรในกระบวนการยุติธรรม และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในระบบงานยุติธรรม และจะส่งผลดีในการ

แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ ไม่ทำให้กระบวนการไกล่เกลี่ยที่อยู่ระหว่างการดำเนินการโดย ฝ่ายปกครองอำเภอ
ระงับสิ้นสุดไปเสียเปล่า

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. การไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทและความขัดแย้งในชุมชน. สำนักพิมพ์

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2550

ณรงค์ ใจหาญ. “กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์”. คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ตะวัน มานะกุล. กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในประเทศไทย. โครงการสำรวจองค์

ความรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย มูลนิธิธรรมาธิปไตยแห่งชาติ. 2556

ประพาฬรัตน์ สุขดิษฐ์. “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีแพ่งของศาลยุติธรรม: ศึกษา

เปรียบเทียบกฎหมายไทยและสิงคโปร์ The Mediation in Civil cases of the Court of Justice: A

comparative study of Thai law and Singapore law”. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุบลราชธานี

ศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย. คู่มือการดำเนินการแก้ไขปัญหาการร้องทุกข์ ร้องเรียน. 2554

ส่วนอำนวยความสะดวกสำนักงานและนิติการ กรมการปกครอง. คู่มือปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยความสะดวก

ความเป็นธรรมอำเภอ. โรงพิมพ์อาสาฬหายุทธินิพนธ์. 2551

อัญชลี พูลเต็ม. “แนวคิดและหลักการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีต่อศาล”. สำนักงาน

คณะกรรมการกฤษฎีกา. 2562